

ВАЖЛИВІСТЬ ЕКОНОМІЧНОГО КОНТРОЛЮ В ІНВЕСТИЦІЙНІЙ СФЕРІ ЕКОНОМІКИ АПК

Ілляшенко К.В.

Україна, Мелітополь, Таврійська державна агротехнічна академія

В статті розглянуті наукові основи сучасного економічного контролю, проаналізована важливість економічного контролю над інвестиціями в агропромисловому комплексі, пропонується проведення незалежного аудиту на підприємствах, що використовують привнесені інвестиції

Агропромисловий комплекс України переживає кризу, яку можливо подолати за умов додаткового фінансування. Одним із шляхів такого фінансування може стати залучення різноманітних інвестицій. Однак розвиток інвестиційної діяльності в АПК потребує системи контролю, яка б була адекватною потребам демократичного суспільства, до побудови якого прагне Україна. Однією з найважливіших умов досягнення суттєвих результатів від проведення контрольної діяльності є знання організації і володіння засобами і методичними прийомами господарського контролю.

Проблемами економічного контролю займалися багато вітчизняних та іноземних науковців. Серед українських авторів слід особливо виділити Бутинця Ф.Ф., Білуху М.Т., Дерія В.А., Романіва Є.М., Усача Б.Ф. та інших.

Контроль є одним із важливих елементів ринкової економіки, причому діють системи як державного (ДПА, КРУ), так і незалежного контролю (аудит), які дозволяють забезпечити необхідною інформацією всі рівні управління. Все більше набуває сучасного значення розвиток внутрішнього управлінського контролю.

В сучасних умовах, коли налагоджуванню економічних зв'язків між підприємствами часто перешкоджає відсутність довіри партнерів один до одного, дуже гостро проявляється потреба в достовірній економічній інформації, в якій зацікавлені всі учасники господарського обороту. Особливо це стосується інвесторів, які мають бути впевнені у цільовому використанні своїх вкладень.

Контроль сприяє ліквідації байдужості і безвідповідальності працівників до якості виробленої продукції, постійному впровадженню нових технологій у виробництво, зростанню прибутку від виробництва якісних товарів для реалізації на внутрішньому та зарубіжному ринках.

Економічний контроль є функцією управління продуктивними силами і виробничими відносинами [1]. У своєму розвитку контроль має кілька етапів:

- описовий - пов'язаний із збиранням фактів та їх першочерговим групуванням;
- аналітичний – аналіз фактів з поєднанням якісних і кількісних (математичних) методів наукового пізнання.

Отже, контроль містить у собі, з одного боку, факти і дані досліджу, а з другого – певну систему знань – теорію.

Факти становлять реальну основу висновків контролю. Без систематизації й узагальнень, без логічного осмислення не може бути контролю, оскільки при цьому немає потреби у ньому. Факти стають складовою частиною наукових знань тільки тоді, коли вони систематизовані, узагальнені і є основою і підтвердженням законів дійсності. Закони і факти у контролі дістають певну інтерпретацію і є основою управління економікою за умови, що вони узагальнені в теорії. Основою функції контролю є наукове дослідження – процес вивчення певного об'єкта (предмета або явища) з метою встановлення закономірностей його виникнення, розвитку і перетворення для раціонального використання у практичній діяльності людей.

Вивчаючи найважливіші проблеми розширеного відтворення, економічний контроль як галузь економічної науки сприяє оптимізації народногосподарських програм, територіального розміщення виробництва, а також досліджує трудові матеріальні і фінансові ресурси в усіх ланках народного господарства з метою раціонального їх використання [2].

Економічний контроль, як і вся економічна наука, вивчає проблеми розвитку економіки України. Тому у вирішенні цих проблем контроль не може обмежуватись тільки якісними визначеннями економічних законів, категорій, він вивчає й їхні кількісні співвідношення. Розвиток продуктивних сил і виробничих відносин у суспільстві зумовив появу нових функціональних економік:

- наукової організації й економіки праці;
- ефективність капітальних вкладень і нової техніки;
- ціноутворення;
- фінансів, грошового обігу і кредитування;
- бухгалтерського обліку, аудиту і аналізу господарської діяльності та ін.

Економічний контроль перебуває у тісному взаємозв'язку з плануванням, управлінням та обліком і стає невід'ємною їх часткою. Цей зв'язок виявляється передусім у тому, що функціональні економічні науки досліджують той самий об'єкт, але з різною цільовою функцією. В умовах технічного прогресу виникає потреба комплексного вивчення об'єкта і важливих проблем, наприклад дослідження економіки галузі народного господарства, маркетингу, збалансованості ринку тощо.

Інформацію про розвиток народного господарства збирає, аналізує та узагальнює статистика, хоч ці інформаційні потоки утворились внаслідок взаємодії і впливу на процеси планування, бухгалтерського обліку, аудиту й аналізу господарської діяльності, фінансування та інших економічних наук [3]. Правдивість цієї інформації, її об'єктивність і достовірність встановлюють економічним контролем.

Останнім часом Україна стає об'єктом цікавості іноземних інвесторів. Зростає інтерес до вітчизняних підприємств і внутрішніх інвесторів. Разом з тим зростають очікування збільшення прибутковості інвестицій. Отже, інвестор повинен завжди бути у курсі поточного стану справ на підприємстві, щоб правильно прораховувати свої ризики та перспективи. Основою цього знання є бухгалтерська й податкова звітність. При цьому розбиратися у ній інвестор не зобов'язаний, його справа – економічна стратегія. Контролем вірогідності інформації, яка відображена у бухгалтерській і податковій звітності, займаються незалежні кваліфіковані фахівці. Саме висновки їх внутрішніх аудиторських перевірок дозволяють зацікавленим особам приймати правильні управлінські рішення, знижують підприємницькі ризики інвестування [4].

Дослідження прихованих, незаконних чи, навіть, шахрайських господарських операцій, своєчасна оцінка їх можливих наслідків і вплив на фінансовий стан підприємства може попередити негативні ефекти інвестиційної діяльності, що, на нашу думку, буде сприяти підвищенню економічної ефективності інвестування.

Розглянувши питання аудиту інвестицій ми робимо висновок, що він є необхідним при здійсненні будь-якої інвестиційної діяльності. Перевірка цільового використання інвестицій, прозорість звітності, аналіз економічної ситуації та інші види контролю сприятимуть зниженню інвестиційних ризиків, при цьому вартість проведення аудиту знаходиться у межах можливостей більшості інвесторів. У цілому проблема взаємозв'язку аудиту та інвестиційної діяльності заслуговує глибокого розгляду і подальших досліджень у цьому напрямку.

Перелік посилань

1. Усач Б.Ф. *Контроль і ревізія. Підручник.* – К.: Знання, 2002 – 253.
2. Романів Є.М. *Контроль і ревізія. Навчальний посібник.* – К.: ЦУЛ, 2003 – 630 с.
3. Усач Б.Ф. *Аудит: Навч. посіб. для ВНЗ. – 2-ге вид., стер.* – К.: Знання-Прес, 2003. – 223 с.
4. Ілляшенко К.В. *Необхідність проведення аудиту інвестицій на підприємствах із залученим капіталом. II Міжнародна періодична науково-практична конференція «АЛЬЯНС НАУК: учений – ученому»: Збірник наукових праць. – Том 1. – Дніпропетровськ: НАЦ «Ера», 2005. – С. 19-24*